

КЛІНІЧНИЙ ПРОЯВ СИФУНКУЛЯТОЗІВ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Л. Нагорна, І. Проскуріна
lvn_10@ukr.net

Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна

Серед інвазійних захворювань широке розповсюдження мають хвороби, етіологічним фактором яких є ектопаразити. Проблема втрати продукції внаслідок захворювань худоби, спричинених ектопаразитами, була і залишається актуальною для тваринницьких господарств. Особливої гостроти проблема сифункулятозів набуває впродовж стійлового періоду. За приблизними підрахунками ФАО, збитки від ектопаразитозів у світі становлять понад 7 млрд. доларів щорічно. На думку окремих фахівців, економічні збитки від паразитування членистоногих на великій рогатій худобі значно перевищують втрати, спричинені збудниками інфекційних захворювань. Особливо яскраво це проявляється за інтенсивних технологій ведення скотарства, при порушенні санітарно-гігієнічних норм і правил утримання тварин. Не подоланою є проблема сифункулятозів також в умовах присадибних господарств населення. Відповідно, метою наших досліджень було визначення основних клінічних ознак у інвазованих сифункулятами тварин.

Дослідження проводили в умовах ТОВ Агрофірма «Хоружівка» Недригайлівського р-ну Сумської обл. впродовж жовтня-грудня 2017 р. В господарстві утримуються лактуючі тварини віком від двох до восьми років порід українська чорно-ряба молочна, симентальська та голштинська. При проведенні експериментальних досліджень встановлювали інтенсивність та екстенсивність інвазії за ураження тварин збудниками *H. eurysternus*, *L. vituli*. Екстенсивність інвазії (EI) визначали при ретельному клініко-паразитологічному обстеженні тварин, інтенсивність інвазії (II) — виявленням та підрахунком ектопаразитів в тропних місцях їх локалізації на тілі живителів.

Встановлено, що клінічна картина сифункулятозу залежала передусім від інтенсивності інвазії. Інвазовані тварини зубами розчухували місця максимальної локалізації паразитів, додатково порушуючи цілісність і травмуючи шкіру. У пошкоджені ділянки шкіри потрапляла мікрофлора, що, своєю чергою, підсилювало свербіж і ураження шкіри. За інтенсивності інвазії близько 20 екз. на площі 100 см² спостерігався незначний свербіж шкіри, куйовдження шерсті. За інтенсивності інвазії від 20 до 100 екз. на площі 100 см² в місцях максимальної локалізації реєстрували свербіж, куйовдження шерсті тварин, випадіння волосся на невеликих ділянках шкіри, в деяких випадках спостерігали дерматити.

За інтенсивності інвазії понад 100 екз. на площі 100 см² спостерігалось значне зменшення маси тварин (інтенсивність інвазії в цих випадках складала близько 190–210 екз.). Реєстрували дерматити, тріщини з гнійниками, випадало волосся, тварини постійно облизували місця, в яких відмічали максимальний свербіж, в результаті чого підвищувалася вологість шкіри; у тварин порушувався обмін речовин. Особливо тяжкий перебіг спостерігався у телят і молодняку великої рогатої худоби. Вони інтенсивно втрачали масу тіла, спостерігалися прояви анемії. Тварини непокоїлися, порушувався режим їх годівлі, відмічалися млявість та кахексія. Все це призводило до поступової втрати всіх видів продуктивності.

Таким чином, воші за певних умов зумовлюють патологію у великої рогатої худоби. Основною ознакою за сифункулятозів є занепокоєння тварин, свербіж, випадіння волосся, часткова або повна втрата продуктивності.